Arbetsmarknadsutskottets betänkande

1978/79:6

med anledning av motion om företrädare i styrelse för personalstiftelse

Motionen

I motionen 1977/78:822 av Helge Klöver (s) och Gördis Hörnlund (s) framhålls att nuvarande lagstiftning medger att representant för de anställda i personalstiftelses styrelse utses utan påverkan av den fackliga organisationen om dess medlemmar inte utgör 75 % av antalet anställda. Enligt motionärerna har detta möjliggjort för vissa företag att manipulera vid tillsättandet av arbetstagarrepresentanter, så att valet skett efter företagets och inte efter de anställdas önskemål. Motionärerna gör en jämförelse med lagen om styrelserepresentation, i vilken en organisationsgräns på 50 % gäller, och föreslår att samma regel bör gälla även för styrelse i personalstiftelse.

I motionen yrkas att riksdagen beslutar ändra reglerna så att de fackliga organisationerna ges rätt att utse företrädare i styrelse för personalstiftelse om minst hälften av arbetstagarna är fackligt organiserade.

Gällande regler

Enligt 27 § lagen (1967:531) om tryggande av pensionsutfästelse m. m. kan en arbetsgivare ta initiativ till en s. k. personalstiftelse med ändamål att främja välfärd åt arbetstagare eller arbetstagares efterlevande. Med välfärd avses t. ex. anläggande av idrottsplats, inrättande av semesterhem samt bistånd i form av resestipendier eller studiebidrag.

För utseende av styrelse för en personalstiftelse gäller samma bestämmelser som för pensionsstiftelse. I 16 och 17 §§ stadgas att ledamöter och suppleanter i stiftelsens styrelse skall väljas till lika antal av arbetsgivaren och de arbetstagare som omfattas av stiftelsens ändamål. Val sker för en tid av tre år, om stadgarna inte föreskriver annat.

Företrädare för arbetstagarna i personalstiftelsens styrelse väljs vid sammanträde med arbetstagarna. Tillhör mer än tre fjärdedelar av arbetstagarna samma fackförening eller liknande förening, får denna dock välja företrädarna. Tillhör samma flertal av arbetstagarna två eller flera sådana föreningar, får dessa välja företrädarna.

Som jämförelse kan nämnas att lagen (1976:351) om styrelserepresentation för de anställda i aktiebolag och ekonomiska föreningar stadgar att beslut om inrättande av styrelserepresentation för de anställda fattas av lokal arbetstagarorganisation, som är bunden av kollektivavtal i förhållande till företaget

och företräder mer än hälften av de anställda vid företaget eller av sådana arbetstagarorganisationer som tillsammans har denna omfattning.

Remissyttranden

Utskottet har inhämtat yttranden över motionen från Landsorganisationen i Sverige (LO), Tjänstemännens Centralorganisation (TCO), Centralorganisationen SACO/SR och Svenska arbetsgivareföreningen (SAF).

De fackliga organisationerna delar motionärernas uppfattning att gällande regler för styrelserepresentation för de anställda i personalstiftelse bör ändras så att de fackliga organisationerna ges rätt att utse företrädare i sådan styrelse om minst hälften av arbetstagarna är fackligt organiserade.

SAF avvisar i sitt remissyttrande motionärernas påstående att företag på angivet sätt skulle göra sig skyldiga till manipulationer. Påståendet är enligt SAF helt obestyrkt, och man anser det vara anmärkningsvärt att det över huvud taget framförts. SAF framhåller att någon berättigad jämförelse i övrigt inte kan göras mellan arbetet i t. ex. ett företags styrelse och i en personalstiftelse. Det gäller såväl frågornas art som representationen av arbetsgivare och arbetstagare. SAF avstyrker följaktligen bifall till motionen.

Utskottet

Enligt lagen (1967:531) om tryggande av pensionsutfästelse m. m. kan en arbetsgivare ta initiativ till en s. k. personalstiftelse, som har till ändamål att främja välfärd åt arbetstagare eller arbetstagares efterlevande. Med välfärd avses därvid exempelvis anläggande av idrottsplats eller inrättande av semesterhem. Ledamöter och suppleanter i stiftelsens styrelse skall enligt lagen väljas till lika antal av arbetsgivaren och de arbetstagare som omfattas av stiftelsens ändamål. Val sker för en tid av tre år, om stadgarna inte föreskriver annat. Företrädare för arbetstagarna i personalstiftelsens styrelse väljs vid sammanträde med arbetstagarna. Tillhör mer än tre fjärdedelar av arbetstagarna samma fackförening eller liknande förening, får dock denna välja företrädarna.

Helge Klöver (s) och Gördis Hörnlund (s) yrkar i motionen 1977/78:822 att reglerna skall ändras så att arbetstagarrepresentanter i facklig organisation skall utse företrädare i styrelsen om minst hälften av arbetstagarna är fackligt organiserade. Motionärerna åberopar som jämförelse lagen (1976:351) om styrelserepresentation för de anställda i aktiebolag och ekonomiska föreningar. Enligt 10 § i den lagen skall beslut om inrättande av styrelserepresentation för de anställda fattas av lokal arbetstagarorganisation, som är bunden av kollektivavtal i förhållande till företaget och företräder mer än hälften av de anställda vid företaget eller av flera sådana arbetstagarorganisationer som tillsammans har denna omfattning.

Motionärerna har fått stöd för sin uppfattning av LO, TCO och SACO/SR. Även utskottet är av den uppfattningen att det finns skäl att ompröva reglerna för att utse arbetstagarrepresentanter i styrelse för personalstiftelse. Regeringen bör därför låta utreda frågan.

En möjlighet är att låta stiftelseutredningen (Ju 1975:01) ta hand om saken. Denna utredning har omfattande direktiv och beräknas pågå ytterligare 2–3 år. Med hänsyn till den begränsade räckvidd den aktuella frågan har bör man under alla omständigheter välja en utredningsform som kan leda fram till resultat inom en tämligen nära framtid.

Vad utskottet anfört i anslutning till motionen bör regeringen underrättas om.

Utskottet hemställer

att riksdagen med anledning av motionen 1977/78:822 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

Stockholm den 17 oktober 1978

På arbetsmarknadsutskottets vägnar
EVA WINTHER

Närvarande: Eva Winther (fp), Bengt Fagerlund (s), Jan-Ivan Nilsson (c), Gördis Hörnlund (s), Allan Gustafsson (c), Erik Johansson i Simrishamn (s), Ingrid Ludvigsson (s), Arne Fransson (c), Elver Jonsson (fp), Pär Granstedt (c), Frida Berglund (s), Margaretha af Ugglas (m), Sune Johansson (s) och Lars Ulander (s).

GOTAB 58586 Stockholm 1978